

BEKE SÁNDOR
ELMARADT IMÁK

Beke Sándor

ELMARADT IMÁK

Versek

*Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
Székelyudvarhely 2003*

**AZ ERDÉLYI GONDOLAT
SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA**

**CSEKE GÁBOR
CSEKE PÉTER
CSIRE GABRIELLA
FODOR SÁNDOR
GÁBOR DÉNES
JANCSIK PÁL
NAGY OLGA
PÉNTEK JÁNOS**

© *Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 2003*

© *Beke Sándor, 2003*

ISBN 973-9269-92-3

LELKIÁLLAPOT

Amikor megszületett,
versbe öltöztettem.
Most csendes léptekkel
indul feléd —
a betűk köntösében.

ÖSSZHANG

Xilofon, hárfa, hegedű,
szférák zenéje,
angyal-muzsika:
kéziratok fekete betű-erdejében,
fehér égen, kánonban
csillag-kórusok énekelnek —

VIASKODÁS

Bűn-csokor nyílik lelkemben.
Vízzel öntözöm nap mint nap
tiltott kertemet,
vétkesebb leszek minden perccel.
Hazavárlak,
hogy elmondjak mindent neked.
Viaskodom a perceimmel.

FOGADKOZÁS

Ha meghalok,
szerelmes csillaggá leszek,
kedvesem,
s ha beesteledik,
látني fogod kacérkodó fényem:
kéken, bíboran, hófehéren...

MONDOGATÓ

Meg kell tanulnod,
hogy semmi sem a tied,
sem a ház,
 sem a hegy,
 sem a virág —
Meg kell tanulnod:
csupán a lélek az,
amit aggodalmasan cipelsz —
a többi örök látszat
és földi homály.

IHLET

Isten
a költő fejére
tette kezét
és feltámasztotta
a szavakat.

ÍGY KÉPZELLEK EL

— *Faludy Györgynek* —

Öreg titán,
lobogó hajad szürke,
szerelmes vihar fújja most is szerte.
Magyar átkok gubóznak,
s szerelmek
szemed fekete tűzében.
Mondd,
kinek van mersze
kezébe venni
lelked izzó parazsát?
Így képzellek el...
Már nem félsz a haláltól:
— pajzsos verseid védenek —,
szemléled a szürke hátú pókot
a frissen meszelt mennyezeten,
és útját kíséred, míg áthalad
a középső polcon,
az életmű felett.
Így képzellek el...

Felcsillan szemed,
ha nyikorog a kamra ajtaja,
ha Fanny
a konyhában csörömpöl
vagy nevet,
s bükkfalapítón vágja a petrezselymet.

Így képzellek el...
Este hajad sátrába menekül a hitves,
és hallgatjátok ketten
a gyilkos időt,
miként morzsolja szét,
mint cserebogarat,
a szálló percet,
s mint hullatja tollát
fehér papíron fénylő
szerelmes szonettjeidre.

Így képzellek el...
A szoba sarkában ég egy lampion,
s már látom
— az örökifjú álmok felett —
hamvas kezével
szerelmes ujjlenyomatát
fáradt szívedre nyomja a kedves.
Így képzellek el...

IRODALMI DÍJAK MIFELÉNK

Az irodalmi díjakat
mindig a kolozsvári írók
veszik át Erdélyben.

Igaz,
ők azok,
akik bírálják
és ők azok,
akik egymásnak kiosztják
a dicséretet és jutalmat
Erdélyben.

Így hát az írók,
akik a kincses városban élnek
ők a legtisztéletreméltóbbak
Erdélyben.

KERTÉSZ IMRE NOBEL-DÍJAS

Ő az első magyar Nobel-díjasunk:
az első Nobel-díjas magyar író.
Laudációink és gratulációink közepette
kíváncsi vagyok,
hogyan a magyar íróársak
mennyire örülnek most
ennek a váratlan pofonnak,
keserű nyaklevesnek.
Mert elszállt az ábránd,
talán örökre,
széttépte a dőre álmod
egy zsidó származású
magyar fiúcska
a ránk nagyon jellemző
címmel ellátott regényben.
Ebben a sorstalanságban
csak az irigységnek lehet helye,
gyerekek,
ami természetesen magyar.
Nem igaz?

A LESÁNTULT PEGAZUS

Kóbor szekéren döcögnek
a Parnasszus felé az író-klikkek,
éltükben kunyerálják
és erőltetik a remélt
halhatatlanságot a pályatársaktól,
az elkábított olvasótól,
a magas Égtől —
Ha nem bírja a ló,
a fiatalabbja leszáll
és nyomja a ponyvás szekeret
a kopár kövek között
a csúcs felé —
Az öregek
mindentudó képpel
hunyorognak közben,
s virágos ostorral csapkodják
az útközben lesántult
szárnyaszegett Pegazust —
a „mentőparipát”.

LÁTHATATLAN KOLLÉGIUM

Ráduly Jánosnak

A kritika gyerekhadserege
az író kapuját
látcsővel szemléli rejtekéből —
Várja a szerzőt,
hogyan tegye már
verseit postára,
a kibédi égen
ragyogó csillagokkal,
s a magukra maradt szeretők
szunnyadó álmaival —
a gyermekkritika kedvtelésére

IRIGYEIMNEK

Kedves feleim,
csak az marad meg,
amiért dolgoztunk,
s amit saját
eszünkkel-kezünkkel
állítottunk elő.

A többi:
rossz szavak,
s irigység
vipera-cseppjei —
arcotokkal együtt
semmibe vész,
akár a pára.

SZATÍRA

Fejed fölött
elcsattan
a költő
ostora —

TŰNŐDÉS

Furcsa,
de az ember előre tudja —
tudja, hogy meghal.
Pedig minden, ami körülvesz —
virág, könyv,
estélyi ruha,
papucs, pongyola,
s maga a kedves —
minden marasztal
tehetetlenül.

IDŐ-LAMPIONOK

Összeszorítanám
a homokóra gégéjét,
évekkel vinném vissza
a vekker másusát,
lakattal zárnám be órafészkébe
a kakukkoló fiókat.
Ha én lennék az idő főnöke,
sok-sok állomást rendelnék el,
s az egyik állomáson
mindenkinek visszaadnám
megváltott buszjegyét.
Csak száz év múlva
ülnék vissza a buszra,
mint akkor,
amikor kézen fogtalak
a Margit-szigeten
és gyufásdobozba
skatulyáztuk a perceket,
míg a körbeforgó
játékvonat vezetője átaludta
a lampionokkal ékes,
kivilágított végállomást.

UTAZÁS A NAPBA

Felutaznék hozzá,
egyetlenegy napsugárért,
hogy befonjam vele
hajad tincseit,
s bearanyozzam kezedet,
melyet annyiszor
felejtettél kezemben,
és meztelen testedet,
mert befogadta
szerelmem atomjait.

EMIGRÁLÓ ÉRZÉSEK

A demokráciából visszaköltöznek,
nem visznek magukkal
se kenyeret, se poggyászt, se semmit.
A szocializmusban megpihennek
és innen útjukat veszik a századelőbe —
Ott hintó vár rájuk,
a következő állomáson
egyszerű lovas szekér —
Így költöznek vissza
az érzelmek a történelembe,
egy falusi udvarra,
a gémeskút mellé,
az állatokat itató
gyermekek szívébe.

A REMÉNY

Egyszer majd
ez az érzés
lesz a legjelentősebb,
a leggyakoribb szó
az ember száján —
többször fogjuk emlegetni,
mint anyáinkat
vagy a szeretetet.

ELMARADT IMÁK

Képernyőn néztem végig
a terrortámadást,
túszok halálát,
gőzölgő vértócsát,
családtagok könnyes arcát,
mentőautók nyüzsgését
a késő őszben.
Hirtelen magamba szálltam,
és eszembe jutott,
milyen rég nem imádkoztam,
s rég nem köszöntem meg Neked
a csendes mindennapokat,
s rég nem kértelek semmire.

ELEFÁNTCSONTTORONY

Eiffel-toronyból szemlélem Párizst,
a Szajna fényeit.

S egyszerre csak
Trianon képzik föl bennem,
a történelem földcsuszamlása.
Nem politizálok.

Akkoriban két jó barát,
egy magyar és egy román költő
borral koccintott Erdélyben.

Egyikük se politizált.
Szemlélem Napóleon utódait:
a fényt, a Szajnáat.

A torony lábánál
magukat kínálják
a rongylelkű szajhák.

TŰZKOBRA

Álmomban
a lélek mélyén kuporogtam,
izzó láva közelében,
ezer fokos érzelmek magmájában,
és egyszer csak a lángok közül,
kobra vált ki.
Fejét arcmagasságba emelte tiltón,
mintha csak a Nílus fövényére,
vagy kígyókoronás
fáraó elé léptem volna —

GONOSZ VAGY

Gonosz vagy,
tapadó bogáncs,
mely az országút
szélén rám ragadt.
Hiába kapaszkodsz,
ingemről dühösen letéplek —
száraz,
dárdás fullánkjaid
vérig sértenek.

HIDEGEN RAGYOGSZ

A verset neked írtam,
s te nem tudod,
vad,
 makacs teremtés,
 frigid-fagyos,
 lélek sintére,
 vadmacska-nő!
A verset mégis neked írtam,
s te nem tudod:
felragyogtattam magamnak
egy hideg csillagot.

ÜRES CSIGAHÁZ

Beléd botlottam a patak mentén,
s te nyirkos kövek közé gurultál,
kondult az üres csigaház
a mohás égerfák tövén —
Takaros apartman,
csiga-biga emlék —
mondd, most már ki költözik
elárvult lakodba, szegény?

VIRÁG HELYETT

Az utolsó hópehellyel
elindultam feléd
tavaszt köszönteni.

AJÁNDÉKTÓ

Tó partján álltunk,
selymes haja vállamra borult.
Csak ez jut eszembe róla,
s mivel karácsony közeledett,
megkértem, fogadja el tőlem
a befagyott tavat — ajándékba.
Ő meglepődött, s azt felelte:
visszaadja a felét — szeretettel.

MEGHARAGUDTÁL RÁM

Ollóval apróra vágta
a fényképemet,
majd újra összeraktál,
s a közepéből
szándékosan kihagytad
az egyik képdarabkát —
Azt mondtad,
hogy lélek nélkül
már csak így nézek ki —
Gúnyosan kinevetted
lelkem ostromát.

LIBIKÓKA

Minél jobban szeretsz,
én annál kevésbé szeretlek.
És ez így igaz fordítva is...
Ezen tűnődtem el,
és végre megtaláltam
az egyensúly kulcsát
kapcsolatunkban —
a libikókát.

ESŐBEN

Színes
tavirózsákkal
csevegnek
a bugyborékok.

IDŐNK

A múlt a jövő hírnöke.
A jelen a múlt emléke.

Csak azt nem értem,
az idő miért sürgeti,
kísértgeti folyton
a porrá hamvasztó jövőt?

FÉLÚTON

Életem útján,
halál felé haladtomban,
átléptem már a hídfőn.

ABSZURDUM

Füstbe szálló testeddel
boldogan egyesülnek
a krematórium fölött
gomolygó fellegek.

MÍNUSZ VÉGTELEN

A halottak titkaiból
megszületett egy másik —
a mínusz végtelen
világegyetem.

VÉSZJEL

Megszólalnak
a szirénák —
szívemben
riadózik a bánat.

ÉN ISTENEM

Mikor hozzám szóltál,
én gyáván hallgattam,
ha felém fordultál,
más irányba néztem.
De Te, Istenem,
mindig megbocsátottál —
gyarló gyermekednek.

HÚSVÉT

Vadonatúj arcok,
műmosoly, műszeretet.
Mintha műemberek
lennénk mi is.
Lehetséges, hogy Jézus
már csak muszájból jön?

Naftalin szag áporodik
a templomban —

A SZERELŐHÖZ

Szeretném,
ha kidugaszolnád
lelkem porlasztóját is,
hogy élesebben
csapjanak föl
lelkem lángjai.

ATLANTISZAIM

Pusztulnak,
süllyednek testemben
az inzulin-szigetek.

EVEZŐLAPÁTOK

Ha megcsalsz,
a lélek tengerén
elsüllyed egy csónak.
De a csónakban
csak te leszel,
s akár a két evezőlapát,
két gyarló kezéd
a víz felszínén fog lebegni —

LANDOLÁS

Kincsem,
a fehér sirályok
leszálltak
lelked röpterére.

UTAZÁS

Elfelejtettem a versötletet
és ahhoz, hogy megtaláljam,
gondolatban
vissza kellett utaznom a főútra,
ahol eszembe ötlött,
el kellett képzelnem
az úton járkáló embereket,
az akkori arcokat,
a fénySOROMPÓ zöldje után elindult
színes kocsikat,
a csinos lányt,
hátán fekete hátizsákkal,
aki a járda szélén „stoppolt” —
mintha a szívemben.

A CSIMPÁNZ-KIRÁLY

A katedra mögött,
a fekete üvegtábla fölött
a diktátor arcát
láttam nap mint nap,
aki a lakkozott cserefakeretből
mesterkélte pózban
és ugyanabban
a piros nyakkendőben
engem nézett a magasból,
amint puskáztam
az utolsó padban
vagy a szabad,
sétáló emberek után néztem,
nekidőlve az ablakfélfának.
Ismerte minden gondolatomat,
a francia tanárnőről is tudott,
akit az ágyban képzeltem el,
meg emigrációval játszó szándékaimról,
a sinus és cosinus függvényeiről
életem számtengelyén —
Egyszer
lerajzoltam őt.

Mutattam is padtársamnak,
kémia füzetem hátsó lapját —
olyan lett a rajzon,
mint egy mosolygó majom.
Így költözött
nyughatatlan serdülő szívembe
a csimpánz-gyerekek
fergeteges tapsözönében
a pártkongresszusok csimpánz-apja,
a képzelgéseimben és emlékeimben
vigyorgó majom-ember,
a micisapkás
balkáni csimpánz-király.

KÜRTŐSKALÁCS

Szombat volt,
ünnepre készültünk.
Nagyanyám kürtőskalácsot sütött,
s amikor vette ki
a sárral tapasztott kemencéből,
mohón kaptam
a meleg kürtőskalács után.
Nagyanyám megszidott ezért...
Azóta,
bárhol vagyok,
a kürtőskalács láttán
lelkemben ünnep közeleg,
nagyanyám szól
gyermekkorom kemencéje mögül,
szerető hangján ma is korhol.

LÉGÜRES TÉR

Én nem ismerem szándékomat,
saját szándékomat se mérem föl igazán.
Ezért légüres tér támadt közöttünk
és ennek nem örülök.
Meg kell semmisítenem
e lenullázott teret,
hogyan egyszer
végre találkozhasam veled.

BÚJÓCSKA

A szív sötét labirintusában
— egymás mellett —
keressük egymást
a Hold alatt...

LEOLTOTTAM A VILLANYT

háta fordítottam az ablaknak,
nehezteltem a Holdra,
a csillagokra.
Nem haragudtam rád,
csak azt éreztem,
milyen rossz nélküled.

AMÍG ALUDTÁL

szíved szirtjére
kitűztem a zászlóm.

ÉBREDÉS

Álmomban
koponyámba fúródtak.
Hajnalodik:
fejem fölött röpködnek
a véres denevérek.

AZ ÉSZAKI ÉGBOLTON

Porhanyós hóban
arany agancsos rénszarvasok
eszkimók álmait viszik
az északi égboltig —

DÍSZÜNNEPSÉG

Ünnep van az égen.
Ámuló csillagok között
most vonul el éppen
az ezüstben pompázó
üstökös karaván —

BÁNATKESELYŰ

Lezuhant a repülőgép.
Roncsai fölött
bánatkeselyű kering.
Éles szemével szemléli
a szaggatott tájat —

KERESZTEK

Három keresztet rejt e szó,
†i†okza†os —

E szó lett
a legalacsonyabb hőfokon,
lelkem porködében,
az igazságelemek jelzője,
a szerelmes titkok temetője.

EMLÉKED

Ha te nem leszel kíváncsi rám,
néma leszek,
s fájdalmam égre lobban,
mint eltévedt üstökös —
csillagpor-csóva követ majd,
kíméletlen emléked...

LEHANGOLTSÁG

Lelkem taván
úszik
egy vízi szörny.

MAGYAR NÓTA

Magyar láz,
magyar ház,
magyar gyász,
magyar fohász.

NAGYTAKARÍTÁS

Az Idő-küldte
takarítónő
vesszőseprűvel
űzi ki lelkemből
a sok száraz gallyat,
rőzsét és szemetet.

JÉGESŐ

Ver az Isten.
Magas égből
jéggel dobál —
Fejbe vágnak szitkai.

BORÚLÁTÁS

Ha a világon
mindenütt béke lesz,
beköszönt a világvége.

LÉLEKZÁR

A nyers világ elől
bekattant —
nem nyílik már
a lélekzár.

HARMADIK EMELET

Kinéztél a rácsos ablakon,
utána leszeded
a festett gyümölcsöket
a fehér falról.

A SZAKÁLLAS EMBER

A fekete szakállas ember
elindult egy emlék után,
s álmai közt bandukolva
fejét belemártotta a Holdba —
így lett belőle ezüst szakállas ember.

NEVEM

Székelyudvarhely utcáin sétálok,
s nagy gondban vagyok:
épül-e itt még valaha egy új utca,
legalább egy zsákutca? —
hogyan az viselje majd az én nevem...

MAGÁNY

Miután kiűztem
lelkemből a démont,
becsuktam
és magamra zártam
az ajtót.

SZEGÉNY BOLOND

véletlenül
két koporsót rendelt a házhoz.
Mivel az egyik fölösleges volt,
az eszement kolontos az egyiket
felvitte a cserepek alá
és megtöltötte kukoricával.
Amikor reggel a baromfit kiengedte,
a tyúkok a létrán felmentek a padlásra —
a vályúhoz.

GYORS KÖLTÖZÉS

A taxisok csomagtartóba
dobálják a bőröndöket.

MEDDŐ KÍVÁNSÁG

Szeretném,
ha félszeg lennél,
szeretném,
ha néma lennél,
szeretném,
ha nem látnál semmit —
Csak én látnálak,
s egyedül az enyém lennél.

VALLOMÁS

Úgy szeretlek,
mint a bánat,
hű vagyok,
mint az irigység,
s mint a sajnálat.

KÍSÉRLETI ÁLLOMÁSON

A kísérleti állomáson
videokamerákat állítottak
a csimpánzok elé,
hogy saját magukat nézhessék —
Ha banánt ettek,
a képernyőn is banánt ettek,
ha fejüket vakarták,
a nagy fekete készülékben
is fejüket vakarták,
ha a fogukat piszkálták,
a kamerákban is azt tették.
Amikor megunta tükörmását,
megfordult a csimpánz
és csóré fenekét
mutatta a kamerának —
Ezt már nem látta,
csak a fehér köpenyes
csimpánzkutató —
csimpánz

ELKERÜLTÜK EGYMÁST

Akit én kerestem,
az titokban
megkeresett engem.
Akit te kerestél,
az belopózott —
s fészket vert szívedben.

VÉGRE

A szolgálati házból
kijött a fáradt vasutas
és felengedte
a kerregő sorompókat.

MÍG ÖLELSZ

Olyan a bőröm,
mint a kőfal,
rám szállnak a zümmögő legyek,
szabadon élőködnek
testem falán a vírusok,
baktériumok —
elválaszt tőled a bőröm,
megszabja szűk határomat.
Lázforró testedhez csak így érhetek...
mégis mennyivel gazdagabb az,
aki nincs már
és érzi boldogan,
mint babrál foszló testével
s egyesül a világegyetem...

MORFONDÍROZÓ

Az embert mindig éri
valami csalódás.
Semmi és senki sem olyan,
mint amilyennek képzeljük.
Most is kiderült:
te sem vagy olyan,
amilyennek legszebb
álmaimban láttalak.
Milyen bosszantó:
sokkal szebb vagy,
mint ahogy elképzeltelek!

TÉL

Szívem pitvarában
üvöltő farkasok —
Félek.
Hibáztam.
Pusztul a lelkem.
Az ablak előtt állok.
Félrehúzó a függönyt.
Pilinkél a hó
s én dermedten hallgatok.

(Székelyudvarhely, 2000-2001)

TARTALOM

LELKIÁLLAPOT	5
ÖSSZHANG	6
VIASKODÁS	7
FOGADKOZÁS	8
MONDOGATÓ	9
IHLET	10
ÍGY KÉPZELLEK EL	11
IRODALMI DÍJAK MIFELÉNK	13
KERTÉSZ IMRE NOBEL-DÍJAS	14
A LESÁNTULT PEGAZUS	15
LÁTHATATLAN KOLLÉGIUM	16
IRIGYEIMNEK	17
SZATÍRA	18
TŰNŐDÉS	19
IDŐ-LAMPIONOK	20
UTAZÁS A NAPBA	21
EMIGRÁLÓ ÉRZÉSEK	22
A REMÉNY	23
ELMARADT IMÁK	24
ELEFÁNTCSONTTORONY	25
TŰZKOBRA	26
GONOSZ VAGY	27
HIDEGEN RAGYOGSZ	28
ÜRES CSIGAHÁZ	29

VIRÁG HELYETT	30
AJÁNDÉKTÓ	31
MEGHARAGUDTÁL RÁM	32
LIBIKÓKA	33
ESŐBEN	34
IDŐNK	35
FÉLÚTON	36
ABSZURDUM	37
MÍNUSZ VÉGTELEN	38
VÉSZJEL	39
ÉN ISTENEM	40
HÚSVÉT	41
A SZERELŐHÖZ	42
ATLANTISZAIM	43
EVEZŐLAPÁTOK	44
LANDOLÁS	45
UTAZÁS	46
A CSIMPÁNZ-KIRÁLY	47
KÜRTÖSKALÁCS	49
LÉGÜRES TÉR	50
BÚJÓCSKA	51
LEOLTOTTAM A VILLANYT	52
AMÍG ALUDTÁL	53
ÉBREDÉS	54
AZ ÉSZAKI ÉGBOLTON	55
DÍSZÜNNEPSÉG	56

BÁNATKESELYŰ	57
KERESZTEK	58
EMLÉKED	59
LEHANGOLTSÁG	60
MAGYAR NÓTA	61
NAGYTAKARÍTÁS	62
JÉGESŐ	63
BORÚLÁTÁS	64
LÉLEKZÁR	65
HARMADIK EMELET	66
A SZAKÁLLAS EMBER	67
NEVEM	68
MAGÁNY	69
SZEGÉNY BOLOND	70
GYORS KÖLTÖZÉS	71
MEDDŐ KÍVÁNSÁG	72
VALLOMÁS	73
KÍSÉRLETI ÁLLOMÁSON	74
ELKERÜLTÜK EGYMÁST	75
VÉGRE	76
MÍG ÖLELSZ	77
MORFONDÍROZÓ	78
TÉL	79

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

A könyvet szerkesztette: CSIRE GABRIELLA

Korrektúra: Buzogány Edit

Nyomdai előkészítés: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

A szerkesztőség postacíme:

4150 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87.

Telefon: 00-40-266-212703, 0745-816600

E-mail: erdelyi_gondolat@sigmasoft.ro

ISBN 973-9269-92-3

A nyomdai munkálatokat
az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó Nyomdája végezte

